

מעולם

גילויים דמיוניים על החלטה שלא נחבלה

מידד

המתים

אנחנו לא רוצים לטפל במשרד כלשהו. למה אנחנו צריכים לעזור ליהודים? דממתיות שררה באולם. הניאם שתי מיס, הצית סיגריה והמשיך בדבריו: "לא בגלל הסיבות שהזכיר דאהר אנחנו מסרבים לקבל את משרת שר הבטחון. גם אני נחשב בעיני החוק לנוכח-נעדר. בכנסת הנוכחית שאפשר להסתדר ולא לעבור על החוק, איך? ביישובות שרצו אותי להיות נוכח, גר כחתי. וזה היה לפי החוק, ביישובות שהייתי צריך להיעדר, נעדרתי. וגם זה היה לפי החוק. כאן אין בעיה חוקית. נניח אפילו שהחבר דאהר יתפוס את מקומו של פרס. גם אז לא תתעורר הבעיה."

פנים, בממשלה היוגוסלבית, היה שר מהמיעוט הגרמני. הממשלה קיימה תמיד שתי ישיבות: בראשונה קיבלה את ההחלטות בלי שהגרמני יהיה שם. בשנייה הדי מינה אותו וסיפרו לו רק מה שרצו ש"יודע."

נאימו היה מאוד אלגנטי ומשמעם. אבל הוא המשיך ואמר: "לא רוצים להיות שרים! אבל אם תקבלו החלטה להיות שרים, או תתשימו, אני מציע את מועמדותי לתפקיד שר המשטרה. כי אני יודע מה זה זאת משטרה."

*** "אני מחליטים..."

מכיון הנוכחים והנכחים נשאר רק אחד שעד כה לא דיבר. היה זה שיין גיבר מועדי. הסתכל מסביב והיסס. אחר כך החליט לדבר.

הוא ציין שבכלל לא טוב להיות. הוא קבע שהחיים זה קונפורמיזם והמתח היא נוק'קונפורמיזם. הוא הסביר איך היו ה' חיים שלו, כשהיה מחוץ לכנסת במשך שנתים. "אגיד לכם את האמת. פתחתי משרד לקבל תלונות של הערבים. כולם באו אלי, וכשהלכתי למשרדים כדי לפתור את הבעיות, כולם לא התחשבו בי. כי אני הייתי חי ותוסס חיים. כי צעקתי, וביקשתי שיפתרו את הבעיות, ורבתי עם מושלים צבאיים. מאותו יום ידעתי ש'המתח יותר טוב'."

בלסוף נתקבלה החלטה. עבדי, בעל ה' מצפון, לא רצה לחתום עליה. אחד מהב' ריו איים שיפרסם. בעתון של הקומוניסטים, כל ההיסטוריה שלו. הוא נכנע ללחץ. ההחלטה נוסחה בצורה זו: "מכיון שבכל ספרי הקודש משבחים את החללים, מכיון שמבטיחים להם גן-עדן בעולם הבא, הח'לטנו לחתור על העולם הזה ולהבטיח את העתיד. החלטנו למות בכבוד, להיות חללים ולזכות בגן-העדן המובטח."

לכן אני מודיעים, ברצון היסטורי זה, כי אנו מסרבים לטויל על עצמנו את משרד הבטחון, או כל משרד אחר שיוצע לנו בממשלה."

עובדה העשויה להוות משקל מכריע לז' כויה של הנאשמת. הוא הודה כי אין להוציא מכלל האפשרות המתקבלת על ה' דעת, כי התינוק נחנך בשעה שאפו נלחץ אל דופן קערת בית-השימוש.

בסיוע אסמכתאות רפואיות שהובאו ב' ספרי משפט שונים, אף הוכחה עורכת' הדיון כי אותה כמות אחר שנמצאה ב' ריאותיו של החלל, כפי שצוינה בדו"ח, יכולה להישאב אפילו חזק, ושימא אחת. עורכת-הדיון ידעה שאין זו הפעם, שאלה של זיכוי או חיוב בדיון ותו לא. הסבירה היא:

"אפילו לוא הוצע לי להודות באשמה (המשך בעמוד 20)

והנכחים — ארבעה אנשים בסך הכל. עבדי, היוזם, עמד. פתח מזודה ענקית, שהביא בכיניו מיוחדת והוציא ממנה את הנאום שלו.

"חברים יקרים, פתח. "ברגע זה של שעת חירום מוכרחים אנו להתעלות על הקטנוניות של האדם. נכון שלא נתנו לנו למות בכבוד. אך בכל זאת אני פונה אליכם בשם אלה, לא להיות אכזריים עם המפי' לגה-האם. אנחנו מוכרחים לעזור לה, לפחות בענייני בטחון. כיאה לערבים אצילים, עלינו לגשת לחבר בן-גוריון ולומר שאנחנו מוכנים לשאת באחריות. החבר דאהר, נציג נצרת, יתנדב לקבל על עצמו את עול משרת תת-שר הבטחון."

*** נוכח-נעדר

כאן התרומם אחמד דאהר, שזה עתה הוצע כמחליף של החבר שמעון פרס. הוא ממש רתח. הוא הרים את מקלו וחבט על ראש הניאם הקודם. "השתגעתי? שאג. כשהוא ממשיך בתמרונים החורף על ראש חברו. "אתה פיקח, אתה! לא רק שאתה מציע לנו לחיות, אחרי כל המאבק על זכותנו למות בכבוד, אתה גם מציע אותי למישרת תת-שר הבטחון!"

הנוכחים הנדהמים הקשיבו בדריכות. "אתה יודע מה זה משרד הבטחון?" המשיך דאהר. "כשאתה עוזב אותה, אתה צריך

מאת ראשד חוסיין

שש שנים לפחות, עד שתוכל לנקות את שמך."

דאהר לא הסתפק בזה. הוא גילה גם פרטים מרעישים ביותר. להפתעת חבריו שאל את עבדי: "האיך יודע שאני מסתנן? חורתי למדינה רק בשנת 1951. לפי החוק אני נחשב לנוכח. הנעדרים. או איך לפי חוק הנוכחים — הנעדרים. או איך אתה מעז להציע לי תפקיד כזה? מה יקרה אם יגלו שאני, לפי החוק, נעדרתי? אתה מחפש שעוריות? אתה רוצה להרוס את המפלגה-האם, אתה! אתה... אתה! מה אתה רוצה ממני? אני רוצה למות, אני! מה זה — אסור למות? זו מדינה דמוקרטית! הוא סיים את נאימו לקול תשואות סוערות של הקהל."

*** כמו ביוגוסלביה

מבין השורות התקדם גבר בעל שפם גדול קצת שמנמן. הוא צעד באו'ן חיילי. אין פלא: פעם היה קצין בצבא או בריטי. שמו אליאס נחלה מכפר רמה. הוא דיבר באיטיות, לא צעק ולא רתח, אלא היפנה את נאומו לכל האומה. הוא הכ' ניס את שם האלוהים בפתחת נאומו ועשה רושם עצום על הקהל.

"שניכם טעיתם", פסק. "כי אחד ברור: ברכה. מאחר שלא היה באפשרותה לשכור עורכי-דין להגנה, נאלצה לפנות לעזרת ה' מדינה בהשגת סיניגור."

כשניצבה השבוע — שלוש שנים לאחר המיקרה — בבית-המשפט, עמדה לימינה עורכת-הדין הירושלמית החריפה, בלהה מיל כאל. חומר התביעה שהובא ליועצתה של עובדות שנעודו להוכיח כי ברכה היא כ' הרגה את התינוק על-ידי שחנקה אותו במו ידיתה. לפי חוות-דעתו של הרופא הפאתולוגי ג'י, אשר צורפה לתק, נשמ התינוק לפחות חצי שעה מרגע שנולד ורק לאחר מכן הוחנק.

במשך שעות של חקירה נגדית הצליחה עורכת-הדין להוציא ממיו של הדוקטור

היו חמישה. היום הם ארבעה. החל קדוש במערכת הבחירות האחרונה.

לחל לא הקימו אנדרטה. עליו לא כתבו שיר. הוא נשכח כליל. אפילו הוא שכח את עצמו.

כך נשארו בחיים ארבעה ח'כים ערביים של מפא"י. לזכותם נציין שהם רצו למות. הם תבעו את מותם בכנות. אף אחד מהם לא נאם באסיפת בחירות ותבע לחיות. הם ישבו ושחקו; דיברו רק כשאמרו: "תנו לנו למות."

אך גם זה לא היה קל. המושל הצבאי אמר: אסור למות. מר אבא חושי צעק: אסור למות. מר דויד בן-גוריון ציחה: אסור למות. בכל זאת המשיכו הארבעה לחפור את קברותיהם. ואז התערב שר הבטחון: "אסור למות בימי חירום. זה נגד בטחון המדינה", פסק.

לא נותרה להם ברירה; הם נשארו בחיים. כי בטחון זה בטחון. רק כשיצאו ממשרדו של בן-גוריון לחש אחד מהם באוזני חבריו: "זה נגד זכויות האדם."

*** גוררים בני דשאז

אבא מר אבא שערבי יחזור בו מ' דיברתו? אם החיכים הנ"ל החליטו ל' מות, פירוש הדבר שהם יעשו זאת — כי סיגנונם שלהם. גאווה ערבית קשה לנצח. וכך הם הסכימו ביניהם לרמות את מר בן-גוריון. הם קבעו: "טוב, נחיה ונלך לכנסת. אבל שם — נמות."

והם באמת מתו, לפי סיגנונם הם — אפילו לפני פתיחת הכנסת החודשה. אך מה יודעים על העתיד? יום אחד מצאו את עצמם רתומים לקולאציה החודשה. אף אחד לא שאל את דעתם. שר האוצר לא טרח לשאול אותם אם אפשר לגרור גם אותם. זה היה מרגיז מאוד. ארבעתם רתחו. רק המגאטון העשיריני גרם רעש שבלע את הרעש שעשו. כשאיש לא שמע אותם הח' ליטו פה אחד להכריז שביתה; לא לדבר בכלל; לא לקבל על עצמם חלק כלשהו באחריות לאחד המשרדים, שכפא"י תסי' תדר לבד.

אחד מהם אפילו שלח מיברק למרכיב הממשלה. הוא כתב: "גורת איתנו לקרא' ליציה. זו התעללות בגופות". הוא לא התם. פחד מהמושל הצבאי, מן השלט.

*** עוד הבטחון

אחד מהארבעה, דיאב עבדי מכפר שטייבה היה בעל מצפון. לבו לא סבל שמפא"י תשא בכל האחריות לבדה. "זו אכזריות מצידנו", הודיע במכתב חזור ש' שלח לשלושת חבריו. בסוף מכתבו תבע את כינוס המרכז של שתי סיעות הערבים, כדי לרוץ בבחירות. הוא גם הזמין את הבח' רים של שתי הסיעות להשתתף בדיון. כל המוזמנים נענו. הם התכנסו באולם של 15 מטרים מרובעים. שם ישבו הבוחרים

שחדת בי ואני נקיה כמו שאתה נקי מאמה שלך כי לא הלכתי עם שום אחד ולא שמתי לאף אחד כי אהיה בהריון ממך ואו אני יכולה להיות אשתך. גדליה, ממתי ששמעתי את כל הדברים האלה יצאו מפיק', רציתי לשחות את עצמי כי כל זמני מחקה לך ורופדת אותך. אני יכולה להשבוע כי זה רק מעשה אנשים שעשו את זה. אבל מה ביד' לעשות?"

גדליה תזכור ותחשוב טוב טוב, אהב' תנו שהתאהבנו והגענו לזמן כזה שניפרד מהיום וכל יום. ונשמתי פרחי אחרית. נש' מתי יצאה ממני ממתי שידעתי שניפרד".

הגנת אשה. כמעט שנה עברה מיום המקרה עד שהוגש גילון אישום נגד

בערך. כחולית שנת 1958 קיבלתי לעבודה במשק ביתי את ברכה. היא הייתה עובדת אצלנו וגם ישנה כלילות. כחודש-חודשים אחרי שהחלתי לעבוד שמת לי שבטנה משמיה. לא התביישתי ושאלתי אותה למה היא משמיה. מה יש? ענתה לי, אני מש' מינה כמור. גם את משמיה.

"לא הצקתי לה יותר בשאלות והחלטתי לפנות לגדליה ולספר לו את העניין, כי חשדתי שהיא אמנם בהריון. את גדליה הכרתי מתוך שהיה בא תמיד אלינו הביתה, כדי לקחת את ברכה לטייל או לקולנוע. הוא היה בן דודה, נשוי ואבא לחמישה ילדים. כשסיפרתי לו הוא אמר שהוא שומע על כך בפעם הראשונה והוא אף פעם לא סיפרה לו שהיא בהריון.

"חזרתי הביתה וניסיתי לטכנע את ברכה שמוטב שהיא תספר את האמת. אם היא בהריון, הבטחתי לה שאני ובעלי נדאג לה לרופא ונאפשר לה להישאר אצלנו בחדר אחרי הלידה. אבל היא הכחישה בתוקף שהיא בהריון. יום אחד, אחרי כמה שבועות, ראיתי אותה בחצר עומדת ועושה כביסה.

"ברכה, אמרתי לה כשראיתי שהיא מת' אמצת כל כך, את מתכופפת ועובדת יותר מדי קשה. אולי תלכי לישון כעת?"

"היא לא ענתה לי. ראיתי שיורדות לה דמעות מהעניים והיא נבנסה לחדר. אותו ערב הלכנו לישון כולנו מוקדם."

הלידה. ונרא'. על מה שקרה באותו לילה מסרה ברכה במשטרה, למחרת היום, בשתי עדויות:

"אתמול, ערב הלכתי לישון מוקדם ב' חדר הארוחים. באמצע הלילה הרגשתי כא' בים חזקים בטנן. הלכתי לבית השימוש שהבצער. פתאום הרגשתי כאבים חזקים ו' שחשתי שיוצא יל... הוא לא ז' ולא צעק... עזבתי אותו שם והלכתי לחפש סמרטוטים... אחרי חצי שעה חזרתי ורא' תי שהילד לא ז' ולא בוכה. לקחתי אותו והנכסתי לחן הקופסה איפה שהיו ורוקים את הניירות המלוכלכים. את הקופסה לקח' תי ושמת' בתוך ארנו שעמד במחסן בחצר. אחר כך הלכתי ושכחתי במיטה."

בבוקר, כשהתעוררה בעלת הבית, היא שאלה אותי למה אני עדיין במיטה. אמרתי לה שלא ישנתי טוב בלילה, שאין לי כוח ואני לא יכולה לעבוד היום. אבל לא סיפרתי לה כלום על הילד."

"איפה הבטן?" שוב סיפרה הגברת מרקוביץ' לבית-המשפט, את אשר התרחש לאחר מכן:

"אחרי שברכה סיפרה לי שהיא לא הר' גישה טוב בלילה הלכתי לחנות שלי, ש' נמצאת בחוק. כשחזרתי שוב לדירה ראיתי שבלרכה אין כבר בטן. שאלתי אותה מה קרה והיא אמרה לי: שום דבר. יש לי כבר כוח ואין לי בטן."

"חשבת שאת כל העניין עשה גדליה כדי להיטור מהתינוק ולכן שלחתי את בעלי לקרוא לו במקום עבודתו. אחרי ש' בעלי הלך ראיתי פתאום שהלכב שלנו מס' וחובב יותר מדי בעצבנות. הוא רץ בחצר והריח סביב המחסנים. החלטתי לברר מה העניין. ביקשתי מהברכה שתלך להביא מגהץ מהשכנים כדי שלא תראה, ואני ירדתי לחצר."

"לקחתי את הכלב והתחלתי ללכת אחריו. הוא עבר ממקום למקום. פתאום נעמד ב' מחסן. הוא הריח את הארנו שעמד בפניה והתחיל לילל. פתחתי את הארנו. מתחת לסמרטוטים ראיתי את הקופסה. הבנתי מה זה."

מכתב לגדליה. תוך דקות הגיעה ה' משטרה למקום, עצרה את ברכה, שאף לא ניסתה להכחיש דבר, אלא סיפרה כי הרתה לבן דודה.

"היתה אהבה בינינו", סיפרה בעדותה, "רצונו להתחתן. אבל הוא היה נשוי ואבא לחמישה ילדים. אני הייתי חברה שלו שלוש שנים בערך. אפילו שהבטן גדלה לי לא חשבתי שאני בהריון ולא חשבת שיש לי ילד בבטן."

וכל זה, עוד בטרם מלאו לה 16 שנים. היא סירבה להאמין שהיא בהריון, דחקה עובדה זו אל תת'ודעתה, על אף ההוכחה הכוללת.

המשטרה פתחה בחקירה, ערכה חיפוש בבית גדליה. שם מצאה מכתב, שנשלח על-ידי ברכה אל אהובה הנשוי. המכתב לא נשא תאריך. הוא נכתב על דף נייר בעל שורות רחבות והיה רצוף שגיאות כתיב. "גדליה היקר", כתבה, "הנני להודיעך גדליה כי אין לך מה להצטער בעדי. אני אמות ואני אפדה אותך ואהיה פדיון וד'ר עליך. ואני מרוצה מאד למות כי ממתי